

ВИКОРИСТАННЯ YOUTUBE SHORTS У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Артур ЧАСТАКОВ,

*методист навчально-методичного центру дистанційного навчання
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»*

Згідно з Законом України «Про освіту» інформаційно-комунікаційна компетентність є однією з ключових компетентностей, необхідних сучасній людини для успішного функціонування в суспільстві.

Європейські дослідження свідчать про те, що сформована цифрова компетентність є однією з 8 ключових компетентностей для навчання впродовж життя [1].

Також інформаційно-цифрова компетентність є однією з ключових компетентностей Нової української школи. Інформаційно-цифрова компетентність – це здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного суспільства [2].

Таким чином, цифрова компетентність педагога Нової української школи – це здатність ефективно використовувати сучасні технології під час проведення уроків з метою покращення практики навчання учнів. Вказана вище компетентність містить в собі знання та навички в сферах створення цифрового контенту, а також ефективного використання онлайн-платформ.

Навчальне відео – це відео, що призначене для навчання, навчального процесу або освіти. Воно може містити різноманітні елементи (графіка, анімація, зображення, відеокліпи, аудіо- та текстові матеріали), які допомагають пояснити певний матеріал.

Короткі відеоролики заповнили цифровий простір, ставши невід’ємною частиною онлайн-культури. Їхня популярність стрімко зростає на різних платформах, демонструючи універсальність та привабливість цього формату. TikTok, безсумнівно, став ініціатором у світі коротких відео, задавши тон для інших соціальних мереж. Його алгоритми, орієнтовані на інтереси користувачів, забезпечують високу вірусність контенту, роблячи його ідеальним майданчиком для творчого самовираження.

Instagram, усвідомлюючи потенціал коротких відео, запустив Reels, який швидко завоював популярність серед користувачів. Ця функція дозволяє створювати креативні ролики, використовуючи різноманітні ефекти та музику, що робить контент більш привабливим та цікавим. YouTube, не залишаючись осторонь, представив Shorts, що дозволяє авторам ділитися короткими відеороликами безпосередньо на платформі. Цей формат став особливо популярним серед молоді, яка цінує швидкість та динамічність контенту.

Кожна платформа має свої особливості та переваги, але їх об’єднує одна спільна риса – висока популярність коротких відео. Цей формат дозволяє швидко донести інформацію, розважити аудиторію та залучити її до активної взаємодії.

Короткі відео стали популярним інструментом як для освіти, так і для розваг, демонструючи свою здатність адаптуватися до різних потреб та інтересів користувачів.

YouTube має кілька ключових переваг над Instagram та TikTok, коли мова йде про використання коротких відео (YouTube Shorts):

- **Інтеграція з екосистемою YouTube:**
 - Shorts безпосередньо інтегровані з основною платформою YouTube. Це означає, що вони отримують вигоду від потужних алгоритмів пошуку та рекомендацій YouTube.
 - Творці можуть легко перенаправляти глядачів з Shorts на свої довгі відео та навпаки, створюючи цілісну екосистему контенту.
- **Монетизація:**
 - YouTube пропонує більш розвинені можливості монетизації для коротких відео, ніж Instagram та TikTok. Хоча всі платформи працюють над цим, YouTube вже має усталену систему.
 - Можливість монетизації на YouTube набагато ширша, ніж на інших платформах.
- **Пошук та виявлення:**
 - YouTube є другим за величиною пошуковиком у світі. Це означає, що Shorts мають більшу ймовірність бути знайденими користувачами, які активно шукають певний контент.
 - Алгоритми YouTube краще розуміють інтереси користувачів, що дозволяє показувати Shorts більш релевантній аудиторії.
- **Довговічність контенту:**
 - На відміну від Instagram та TikTok, де контент часто швидко зникає, Shorts на YouTube залишаються доступними протягом тривалого часу.
 - Це дозволяє творцям отримувати постійний потік переглядів та будувати довгострокову аудиторію.
- **Аналітика:**
 - YouTube надає детальні аналітичні дані, які допомагають творцям розуміти свою аудиторію та оптимізувати контент.

YouTube Shorts відкриває нові горизонти в освітньому процесі, пропонуючи динамічний та інтерактивний спосіб донести знання до учнів. Короткі відеоролики, тривалістю до хвилини, стають потужним інструментом для пояснення складних тем, візуалізації експериментів та закріплення вивченого матеріалу. У сучасному світі, коли увага учнів розсіюється між безліччю цифрових подразників, Shorts дозволяють зосередитися на ключових моментах, не втрачаючи інтерес.

Учителі можуть використовувати цей формат для створення мікролекцій, які легко сприймаються та запам'ятовуються.

YouTube Shorts відкриває безліч можливостей для використання в навчанні. Наприклад, у математиці короткі відео можуть пояснювати окремі кроки розв'язання задач, демонструвати геометричні фігури або візуалізувати

математичні концепції. Зокрема, можна створити Shorts, де за 30 секунд пояснюється, як розв'язати квадратне рівняння, або показати, як змінюється графік функції при зміні її параметрів.

Під час вивчення історії Shorts можуть містити короткі історичні факти, біографії відомих особистостей або візуалізації історичних подій. Наприклад, можна створити Shorts, де за 1 хвилину розповідається про ключові моменти Другої світової війни, або показати короткі відеоролики з реконструкціями історичних подій.

На уроках фізики короткі відео можуть демонструвати фізичні експерименти, пояснювати фізичні закони або візуалізувати фізичні явища. Наприклад, можна створити Shorts, де демонструється, як працює закон Архімеда, або показати, як виникає веселка.

У ході проведення уроків біології Shorts можуть пояснювати будову клітини, демонструвати біологічні процеси або візуалізувати еволюцію. Наприклад, можна створити Shorts, де показується, як працює ДНК, або продемонструвати процес фотосинтезу.

При вивченні іноземних мов короткі відео можуть містити вивчення нових слів, правила граматики або приклади використання мовних конструкцій. Наприклад, можна створити Shorts, де за 15 секунд пояснюється правило використання артиклів в англійській мові, або показати, як правильно вимовляти складні слова.

На уроках літератури можна робити короткий огляд на літературні твори або розбір віршів. У хімії можна використовувати Shorts для візуалізації хімічних реакцій або показувати досліди.

Крім того, Shorts стимулюють активну участь учнів. Інтерактивні елементи, такі як опитування, тести та запитання, дозволяють перевірити розуміння матеріалу в режимі реального часу. Це створює атмосферу залученості та сприяє кращому засвоєнню знань. Мотиваційні ролики з цікавими фактами та історіями успіху, наприклад, про видатних вчених чи історичних діячів, можуть надихнути учнів на подальше навчання та саморозвиток.

Використання Shorts у навчальному процесі також сприяє розвитку творчого мислення. Учні можуть створювати власні короткі відео, демонструючи свої знання та навички, наприклад, знімати короткі презентації, пояснювати певні теми своїми словами, або створювати анімації. Це не лише закріплює вивчений матеріал, але й розвиває навички роботи з відеоконтентом, які стають все більш важливими в сучасному світі. YouTube Shorts стає невід'ємною частиною освітнього процесу, надаючи викладачам та учням нові можливості для навчання та самовираження.

Поради для створення ефективних навчальних відео Shorts:

- **Плануйте контент.** Визначте ключові моменти, які ви хочете донести.
- **Використовуйте візуальні ефекти.** Анімація, графіка, текст допоможуть зробити відео більш цікавим.
- **Говоріть чітко та лаконічно.** Уникайте зайвих слів та складних формулювань.

- **Додавайте інтерактивні елементи.** Опитування, тести, запитання залучають учнів до активного навчання.
- **Використовуйте якісний звук та зображення.** Це зробить ваші відео більш професійними.

Отже, YouTube Shorts – це не просто тренд, а потужний інструмент, який може кардинально змінити підхід до навчання. Їхня динамічність, лаконічність та доступність відкривають безмежні можливості для викладачів та учнів. Використовуючи Shorts, педагоги можуть зробити складні теми більш зрозумілими, а навчання – захопливим та інтерактивним. Учні, зі свого боку, отримують доступ до якісного контенту, який легко засвоюється та допомагає закріпити знання.

Здатність Shorts візуалізувати складні процеси, пояснювати абстрактні концепції та демонструвати практичні приклади робить їх незамінними в сучасному освітньому просторі. Крім того, вони стимулюють креативність, адже учні можуть самостійно створювати короткі відео, демонструючи свої знання та навички.

Хоча Shorts не замінять традиційні методи навчання, вони можуть стати ефективним доповненням, яке зробить освітній процес більш різноманітним та цікавим. Вчителі, які бажають експериментувати та користуватися новими технологіями, відкриють для себе безліч переваг YouTube Shorts та допоможуть учням досягти кращих результатів.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо формування інформаційно-цифрової компетентності педагогічних працівників. УІРО. URL: <https://uied.org.ua/2021/12/8152> (дата звернення: 16.04.2026).
2. Полякова О.В. Інформаційно-цифрова компетентність педагога як чинник реалізації культури демократії в освіті URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43164/1/%D0%9E_Polyakova_RvDtPOPDZOD_IPO.pdf (дата звернення 16.04.2026).
3. Miyer T., Holodiuk L., Siranchuk N., Dyka N., Kondratenko N., Romanenko L., Romanenko K. Pedagogical context of attributiveness of reflection in traditional and e-learning of future teachers and already working as socially oriented individuals. *AD ALTA. Journal of Interdisciplinary Research*. 2022. Vol. 12. Issue 2. Special XXIX. P. 166–174. ISSN 1804-7890, ISSN 2464-6733 (ONLINE).
4. Miyer T., Zhurba K., Holodiuk L., Dyka N., Stetsyk S., Tretiak O., Tsybulska S. Information and information resources as social and personal values of education and of subjects of the educational process in the information era. *AD ALTA. Journal of Interdisciplinary Research*. 2023. Vol. 13. Issue 1. Special XXXII. P. 6–12. ISSN 1804-7890, ISSN 2464-6733 (ONLINE).